

Єдиний державний екзамен з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Пояснення до демонстраційного варіанта контрольних вимірювальних матеріалів єдиного державного екзамену 2025 року з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

При ознайомленні з демонстраційним варіантом контрольних вимірювальних матеріалів (КВМ) ЄДЕ 2025 р. з української мови необхідно враховувати, що завдання, які містяться у ньому, не відображають всіх елементів змісту, які будуть перевірятися за допомогою варіантів КВМ 2025 року. Повний перелік елементів змісту, які можуть контролюватися на єдиному державному екзамені 2025 р., наведено в кодифікаторі елементів змісту і вимог до рівня підготовки випускників організацій загальної освіти для єдиного державного екзамену 2025 р. з української мови.

Призначення демонстраційного варіанта полягає в тому, щоб надати можливість будь-якому учаснику ЄДЕ і широкій громадськості скласти уявлення про структуру майбутніх варіантів КВМ, кількості завдань в тесті, про їх форму, рівень складності. Наведені критерії оцінки виконання завдань з розгорнутою відповіддю, що ввійшли в даний варіант, дають уявлення про вимоги до повноти і правильності запису розгорнутої відповіді.

Ці відомості дозволять випускникам виробити стратегію підготовки до ЄДЕ у 2025 році.

Демонстраційний варіант
контрольних вимірювальних матеріалів
єдиного державного екзамену 2025 року
з української мови

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 27 завдань. Частина 1 містить 26 завдань, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть у зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

КВМ

Бланк

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д
5	2	6	1	3

г:

7 5 2 6 1 3

Відповідь:

г: РАСКИДАТЬИСПУГАТЬ.

9 Р А С К И Д А Т Ь И С П У Г А Т Ь

Відповідь:

г: 1 2 4.

1 4 1 2 4

Завдання 27 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці, а також у тексті контрольних вимірювальних матеріалів не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконані завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Після завершення роботи перевірте, щоб відповідь на кожне завдання у бланках відповідей №1 і №2 була записана під правильним номером.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишуть в окремій клітинці відповідно до наведених у бланку зразків.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

(1) Уперше автомобіль під торговою маркою «Мерседес» був випущений 1902 року компанією «Даймлер-Мотор-Гезельшафт», однак своїй назві автомобіль був зобов'язаний зовсім не засновнику і керівнику компанії Готлібу Даймлеру. (2) <...> назву автомобілю було дано австрійським дипломатом і автолюбителем Емілем Еллінеком, який погодився придбати у фірми велику партію з 36 машин на суму понад півмільйона золотих марок для перепродажу за умови, що він отримає право «дати ім'я» новій серії автомобілів, що розробляються Даймлером. (3) В результаті Еллінек назвав новий автомобіль на честь своєї улюбленої десятирічної дочки Мерседес.

1. Укажіть речення, у яких правильно передається ГОЛОВНА інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Готліб Даймлер, засновник і керівник компанії «Даймлер-Мотор-Гезельшафт», дав австрійському комерсанту Емілю Еллінеку, який купив у фірми велику партію машин на суму понад півмільйона золотих марок, право назвати нову серію автомобілів на свій розсуд.

2) Автором найменування марки «Мерседес» був зовсім не керівник компанії «Даймлер-Мотор-Гезельшафт» Готліб Даймлер, а австрійський дипломат і автолюбитель Еміль Еллінек, який отримав право дати ім'я новій серії автомобілів при купівлі великої партії у компанії Даймлера і назвав цю серію машин на честь своєї дочки, Мерседес.

3) У 1902 році австрійський дипломат і автолюбитель Еміль Еллінек купив у компанії «Даймлер-Мотор-Гезельшафт» партію з 36 автомобілів на суму понад півмільйона золотих марок.

4) Автомобілі під маркою «Мерседес» почали випускатися 1902 року компанією «Даймлер-Мотор-Гезельшафт», на чолі якої стояв австрійський дипломат і автолюбитель Еміль Еллінек, що дав назву новій серії автомобілів на честь своєї улюбленої десятирічної доньки на ім'я Мерседес.

5) Назва торгової марки «Мерседес» з'явилася завдяки австрійському дипломату і автолюбителю Емілю Еллінеку, який купив велику партію автомобілів у компанії «Даймлер-Мотор-Гезельшафт» з умовою, що він дасть назву новій серії машин на свій розсуд, після чого він дав цій серії ім'я своєї улюбленої дочки Мерседес.

Відповідь: _____.

2. Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в другому (2) реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

Тому

Насправді

Тобто

Незважаючи на це,

Крім того,

Відповідь: _____.

3. Прочитайте фрагмент словникової статті, у якій наводяться значення слова ПРАВО. Визначте значення, у якому це слово вживається у другому (2) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

Право, -а, с.

1. *тільки одн.* Законодавство; здійснювана державою форма законодавства, залежна від соціального устрою країни.

2. Система встановлених державою правил і норм, які регулюють відношення між громадянами.

3. Наука, що вивчає юриспруденцію; правознавство; суд.

4. Зумовлена певними обставинами підстава, здатність, можливість робити, чинити що-небудь, користуватися чим-небудь.

5. Виборювані народом справедливі соціальний лад і законодавство.

Відповідь: _____.

4. В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

неСТИ

корИСний

квартАл

хОджу

вИпадок

Відповідь: _____.

5. В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправіть лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

Над «Енеїдою» Котляревський працював **НА ПРОТЯЗІ** 27 років.

У Павла Сергійовича був постійний **АБОНЕМЕНТ** на концерти в консерваторію.

Машини сигналізували їм, порушуючи **ПОСТАНОВУ** міськради про заборону звукових сигналів.

Ночі ставали холодними і **ВІТРЯНИМИ**.

Прозвучав **НАСТІЙЛИВИЙ** дзвінок.

Відповідь: _____.

6. Відредагуйте речення: виправте лексичну помилку, **вилучивши зайве** слово. Випишіть це слово.

Мені терміново треба було написати мою автобіографію.

Відповідь: _____.

7. В одному з наведених нижче слів порушено норму при відмінюванні числівника. Виправте помилку і запишіть це слово правильно.

шестидесяти

двомастами

п'ятьмастами

вісьмох

вісьмастами

Відповідь: _____.

8. Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, в яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
А) неправильне вживання числівника з іменником	1) Відповідно наказу аудиторська фірма перевірила звітність банку.
Б) неправильне введення дієприкметникового звороту	2) Шевченко говорить, що після реформи добра не буде і щоб не ждали сподіваної волі.
В) тавтологія	3) Зустрінемося біля школи о першій годині.
Г) неправильна побудова складних речень	4) Ми вивчаємо творчість поетів-шістдесятників уже два місяця.
Д) помилка у вживанні прийменника	5) Ти знайшов собі дорогу, ти знайшов собі мету.
	6) Тому нам слід задуматися над нашим підкоренням планети.
	7) Він так ніколи не чекав вечірньої години, як того душного дня.
	8) Ми милувалися картиною бушуючого моря біля наших ніг.
	9) Найпрекрасніші і в той же час найщасливіші ті люди, хто прожив своє життя, дбаючи про інших.

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

9. Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущена одна й та сама буква. Запишіть номери відповідей.

- 1) кр..ввий, др..жати, тр..вога
- 2) п..сати, кл..котіти, в..шневий
- 3) ч..р..вик, прав..дний, ш..рокий
- 4) ш..л..стіти, ш..рокий, к..шеня
- 5) д..ректор, д..пломат, к..сіть

Відповідь: _____.

10. Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущена одна й та сама буква. Запишіть номери відповідей.

- 1) ..рівняти, ..цідити, ..сунути
- 2) ..косити, ..носити, ..рівняти
- 3) пр..крашати, пр..жорстокий, пр..спокійно
- 4) пр..подобний, пр..погано, пр..зирливий
- 5) бе..турботний, ро..кривати, ..казати

Відповідь: _____.

11. Укажіть варіанти відповідей, у яких в усіх словах одного рядка пропущений м'який знак. Запишіть номери відповідей.

- 1) пишаєт..ся, встан..мо
- 2) поклич..те, прокин..ся
- 3) ін..жир, пан..ство
- 4) пісен..ка, т..мяний
- 5) парасол..ці, на полян..ці

Відповідь: _____.

12. Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущений апостроф. Запишіть номери відповідей.

- 1) без..іменний, м..язи
- 2) верб..я, без..язикий
- 3) мавп..ячий, дит..ясла
- 4) возз..єднатися, арф..яр
- 5) р..ясний, рум..яний

Відповідь: _____.

13. Визначте речення, в якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

Сам (НЕ)ЗЧУВСЬ, як зародилось, зазоріло кохання.

Давній біль (НЕ)ПРИПАВ порохом забуття.

Від глибочних протитанкових ровів (НЕ)ЗАЛИШИЛОСЯ й сліду.

У нас немає дому, який у грізні роки Великої Вітчизняної війни (НЕ)ДАВ би країні воїна.

Ледь-ледь ворущать вусиками колоски і наче перешіптуються про те, щоб (НЕ)ЗРОНИТИ на землю жодної зернини.

Відповідь: _____.

14. Визначте речення, у якому обидва виділених слова пишуться разом. Розкрийте дужки і випишіть ці два слова.

ІЗ(ЗА) лісу, З(За) туману місяць випливає, червоніє, круглолиций, горить, а не сяє.

ЩО(Б) дорогу скоротити, (У) ВЕЧЕРІ в снігах лягає.

ЯК(БИ) хотілося запримітити, звідки вона зірвалася й куди МАЛА(Б) упасти, спіткнувшись на рівному місці.

В криницю старості не заглядай, ПРО(ТЕ), яким ти будеш, (НЕ)ГАДАЙ.

Дівча стояло і співало ПРО(ТЕ), що радості (ЗА)МАЛО.

Відповідь: _____.

15. Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

Сонячне світло і тепло було наповне(1)е для мене великої сили, що і потугу воно давало для пророста(2)я числе(3)ої різнокольоровоцвітучої росли(4)ості, травам різним і соки життєдайні деревам усім, щоб вони листом зеленим укривалися і цвітом цвіли та плодоносили.

Відповідь: _____.

16. **Розставте розділові знаки.** Укажіть два речення, в яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

1) Вірш починається не з великої літери а з великого болю...

2) Світлосяйною хвилею хлюпнуло по верхівках дерев замиготіло застрибало по кущах.

3) Весільний обряд складається з трьох частин а саме заручин сватання й весілля.

4) Хлопча відповідав цивільним зі спокоєм з гідністю і дотепністю бувалою солдата.

5) Кобзарі та бандуристи народні митці.

Відповідь: _____.

17. **Розставте розділові знаки:** укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Не дослухавши до кінця казку (1) я засинав (2) а уві сні до мене приходили відважний Котигорошко (3) і кмітливий Івасик-Телесик.

Відповідь: _____.

18. **Розставте розділові знаки:** укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Кажуть (1) море (2) синє і зелене (3) більше за Дніпро і за Дунай.

Відповідь: _____.

19. **Розставте розділові знаки:** укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Безкраї лани (1) зеленого збіжжя (2) що саме красувалося у той час (3) дримали серед тихої ночі.

Відповідь: _____.

20. **Розставте розділові знаки:** укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Даринці вже здається (1) що минуло бозна-скільки часу (2) що вже й ніч скоро збіжить (3) а мати все пореється.

Відповідь: _____.

21. Знайдіть речення, у яких **кома ставиться** відповідно до одного й того ж правила пунктуації. Запишіть номери цих речень.

1) Справжній учень повинен завжди точно виконувати те, що він обіцяв, цінувати не тільки свій час, а й чужий. 2) Звичку завжди і в усьому бути точним треба виробляти в собі змалку. 3) Тоді вона стане твоєю другою вдачею. 4) Пам'ятай: неточність – це насамперед нечемність. 5) Виявляючи неточність, ти показуєш неухвагу до товаришів. 6) Запізнюючись на призначений час, ти примушуєш себе чекати. 7) Отже, ти примушуєш свого товариша витратити даремно дорогі хвилини (О. Дорохов)

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 22-27.

1) У давнину народилась наука історія, яка вивчає і розповідає про всі події, що відбувалися в житті людей. 2) Кожна держава, кожний народ має свою історію. 3) Із століття в століття, із покоління в покоління складається, пишеться і переповідається історія кожної держави, окремих сіл, міст.

4) Має свою історію і першооснова кожного суспільства – родина. 5) Родина, сім'я – це група людей, що складається з чоловіка, дружини, дітей та інших близьких родичів, які живуть разом. 6) Родина до родини – то народ. 7) Отже, знати, зберігати і примножувати родовідну пам'ять свого народу, пам'ять про своїх пращурів – це не примха і не данина моді. 8) Це була і є потреба триматися свого родоводу, оберігаючи цим сімейні традиції та передаючи їх у спадок іншим.

9) Як могутня ріка бере силу із маленьких джерел, так і кожне суспільство набирає сили з родин. 10) І тим міцніші, морально здоровіші, духовно багатші родини, ти міцніша держава.

11) Історія кожного роду складалася віками, передавалася від діда-прадіда до дітей-онуків. 12) І зроду-віку існував такий зв'язок: батьки намагалися передати у спадок сімейні реліквії і традиції, у такий спосіб продовжуючи себе в дітях.

13) Життя людське коротке, неповторне. 14) Життя багатьох чи кількох поколінь – не лише родовід, а й родинна пам'ять, історія. 15) У родоводі – не лише історія родини, а й історія народу.

22. Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

- 1) Родина, сім'я – це група людей, що складається з чоловіка, дружини та дітей.
- 2) Не кожна держава, не кожний народ має свою історію.
- 3) І зроду-віку існував такий зв'язок: діти намагалися передати у спадок сімейні реліквії і традиції, у такий спосіб продовжуючи себе в батьках.
- 4) Родовід – це історія родини, народу.

5) Зберігати і примножувати родовідну пам'ять свого народу, пам'ять про своїх пращурів – це потреба триматися свого родоvodu, оберігаючи цим сімейні традиції та передаючи їх у спадок іншим.

Відповідь: _____.

23. Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

- 1) Речення 7 підсумовує зміст речень 4-6.
- 2) Тип тексту – опис.
- 3) Речення 5 є продовженням речення 4.
- 4) У реченнях 11-12 подано опис.
- 5) У реченнях 1-3 подано опис.

Відповідь: _____.

24. З речень 4-8 випишіть синоніми.

Відповідь: _____.

25. Серед речень 4-10 знайдіть те, яке пов'язане з попереднім за допомогою вказівної частки. Запишіть номер цього речення.

Відповідь: _____.

Прочитайте фрагмент рецензії, складеної на основі тексту, який Ви аналізували, виконуючи завдання 22-25. У цьому фрагменті розглядаються мовні особливості тексту.

Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місця пропусків (А, Б, В, Г) цифри, що відповідають номерам термінів зі списку. Запишіть під кожною літерою відповідну цифру.

26. «Використовуючи синтаксичні засоби виразності: (А)_____ (речення 3,7,14), (Б)_____ (речення 2,4,6) та тропи (В)_____ (речень 1), (Г)_____ (коротке, неповторне 13 речення), автор поступово підводить до головної думки твору.

Список термінів:

- 1) синоніми
- 2) складне речення з різними видами зв'язку
- 3) однорідні члени речення
- 4) прості речення
- 5) спонукальні речення
- 6) метафора
- 7) слова іншомовного походження
- 8) анафора
- 9) епітет

Відповідь:

А	Б	В	Г
---	---	---	---

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей №1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина 2

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

26. *Напишіть твір за прочитаним текстом.*

Сформулюйте одну з проблем, поставлених автором тексту.

Прокоментуйте сформульовану проблему. Введіть у коментар два приклади-ілюстрації з прочитаного тексту, які, на Вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (унікайте надмірного цитування). Дайте пояснення до кожного прикладу-ілюстрації. Укажіть смисловий зв'язок між прикладами-ілюстраціями та проаналізуйте його.

Сформулюйте позицію автора (оповідача).

Сформулюйте і обґрунтуйте своє ставлення до позиції автора (оповідача).

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за даним текстом), не оцінюється. Робота оцінюється 0 балів, якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів.

Твір пишіть акуратно, розбірливим почерком.